

PERMANENTNÁ FORMÁCIA ABSOLVENTOV TEOLOGICKÝCH FAKÚLT

doc. ThDr. Štefan Paločko, PhD.

TÉMA II: DOKAZOVANIE AUTENTICITY KATOLÍCKEHO KREŠŤANSTVA

ÚVOD: Nutnosť garancie autentického tradovania kresťanstva

Keďže kresťanstvo je Boží projekt na záchranu človeka, nutne musí byť funkčný. K funkčnosti takéhoto projektu je absolútne nevyhnutné, aby sa táto správna interpretácia kresťanstva, kvôli jeho správnej aplikácii na praktický život človeka, dostala k tomuto človeku neporušená. Tento Boží projekt teda nutne musí byť opatrený nejakým prvkom, ktorý dokáže garantovať autentické odovzdávanie kresťanskej zvesti ostatným ľuďom.

1. Kritériá garanta autentického tradovania kresťanstva

Ostáva vyriešiť otázku, čo je tým prvkom, ktorý dokáže autenticky garantovať neomylné tradovanie Kristovej náuky. Pre riešenie tejto otázky musia existovať pravdivostné kritériá, ktoré takýto garant neomylnosti nutne musí spĺňať. Ak nutne, nemôžu to byť kritériá, ktoré sú subjektívne vytvorené. I platnosť kritérií musí byť dokázaná.

Prvým kritériom je, že garant neomylnosti musí byť verejne známy počas celej histórie kresťanstva. Toto kritérium nutne musí platiť, pretože ak by garant nebol verejne známy, v praxi by to bolo rovnaké, ako by nebol. Musí byť známy počas celej histórie kresťanstva, lebo ak by sa objavil až v priebehu kresťanstva (napr. v 15. storočí), kresťania pred tým by nemali možnosť dostať sa k autentickému kresťanstvu. (V tej dobe by bolo kresťanstvo nefunkčné.)

Druhé kritérium je, že garant neomylnosti musí byť ustanovený Bohom. Len Boh je totiž prameňom neomylnosti. Len jeho moc môže byť zárukou, že je niečo naozaj neomylné.

Tretie kritérium je, že systém neomylného garantovania autenticity kresťanskej zvesti musí byť minimálne teoreticky funkčný. Ak ani len teoreticky nemôže fungovať, nemôže byť pravým garantom neomylnosti.

2. Kritické zhodnotenie hypotetických garantov neomylnosti

Prvé kritérium zo všetkých možností vyselektuje len troch kandidátov. Len tri systémy počas celej histórie kresťanstva boli verejne známe ako také, ktorým určitá skupina kresťanov pripisuje neomylnosť pri tradovaní kresťanskej viery: Pápežský systém, systém všeobecných koncilov nezávisle na pápežovi a zásada Sola Scriptura.

Použitím druhého kritéria v ďalšom kroku možno zistiť, že ani pri jednom z týchto kandidátov na garanta neomylnosti nie je možné s absolútnou istotou potvrdiť, ale ani vyvrátiť, že tento garant je ustanovený Bohom. Na tomto stupni dokazovania je nutné nechať obe možnosti pri všetkých kandidátoch zatiaľ otvorené.

Tretie kritérium vedie k potvrdeniu zistenia, že pápežský systém je kontinuálny rad pápežov. Títo pápeži z času na čas vyhlasovali definície, o ktorých tvrdili, že sú neomylné. I keď to v tomto kroku poznávania nemožno overiť, faktom je, že tieto vieroučné definície, teda dogmy, si nikdy v histórii neodporovali. Dve odporujúce si dogmy by nutne znamenali, že minimálne jeden pápež sa zmýlil. Ak sa však zmýlil jeden, spochybnení sú všetci. Systém by bol potvrdený ako nefunkčný. Nikdy sa však v histórii nestalo, že by si dogmy odporovali. I keď na tomto stupni dokazovania nemožno potvrdiť, že dogmy sú neomylné, nemožno to ani s istotou vyvrátiť. Možno teda uzavrieť, že pápežský systém je minimálne teoreticky funkčný.

Druhým hypotetickým garantom neomylnosti je systém všeobecných koncilov nezávisle na pápežovi. V prvom tisícročí veľkých cirkevných zhromaždení, ktoré riešili vieroučné otázky, bolo minimálne 11. Všetky si nárokovali na to, že sú všeobecnými koncili. Tieto koncily si však vzájomne odporovali, teda ide o prvok, ktorý sa u pápežov nestal. Ak si koncily odporujú, evidentne nemôžu mať všetky pravdu. Ak majú koncily strážiť pravé kresťanstvo, musí byť možné neomylnne vytriediť správne od nesprávnych. Na to je však potrebná neomylná norma, ktorou možno posúdiť, ktoré koncily sú správne. Podľa systému koncilov nezávislých od pápežov však žiadna vyššia neomylná norma od koncilov neexistuje. Ak ešte aj najvyššiu normu je treba posúdiť, systém kolabuje, ani len teoreticky nemôže fungovať. Ako nefunkčný, nutne nemôže pochádzať od Boha. Tým sa vyriešilo uzavretie druhého kritéria. Systém všeobecných koncilov nespĺňa ani druhé ani tretie kritérium.

Zásada Sola Scriptura znamená, že jedine Biblia je prostriedkom na neomylné odovzdávanie autentickému kresťanstvu.

zvesti. Pri skúmaní jej funkčnosti je nutné vziať do úvahy spôsob, ako Biblia v histórii vznikla. Prvé tri storočia si kresťania medzi sebou vymieňali len jednotlivé spisy, ktoré považovali za posvätné. Spisy písali apoštoli, ich žiaci, zbožní veriaci, i heretici. V určitom čase bolo potrebné rozhodnúť, ktoré spisy sa majú čítať na bohoslužbách, lebo sú inšpirované, a ktoré sa čítať nemajú, lebo sú obyčajné, naivné, alebo dokonca heretické. Spisy Nového zákona boli do podoby súčasnej kánona prvýkrát v histórii zosumarizované až v roku 367 alexandrijským patriarchom Atanájom. Ak má byť táto zbierka biblických kníh neomylná, ba dokonca za jedinu neomylnú normu autentického kresťanstva, znamená to, že pri jej zostavení nemohlo dôjsť k omylu. Pri roztriedení spisov môže dôjsť k absolútnej bezchybnosti jedine vtedy, ak sa to robí podľa neomylnnej normy. Keďže správne zostavenie zoznamu posvätných spisov samo potrebuje neomylnú normu, ktorú zásada Sola Scriptura z definície nepripúšťa, nemôže ani len teoreticky fungovať. Tým zásada Sola Scriptura neprešla tretím kritériom a tak nevyhnutne neprešla ani druhým, keďže nefunkčný systém nemôže byť od Boha.

ZÁVER

Pápežský systém prvé kritérium spĺňa, druhé možno spĺňa, tretie spĺňa.

Koncily prvé kritérium spĺňajú, druhé nespĺňajú, tretie nespĺňajú.

Sola Scriptura prvé kritérium spĺňa, druhé nespĺňa, tretie nespĺňa.

Celé dokazovanie je postavené na fakte, že nejakého garanta neomylnosti Boh ustanoviť nutne musel. Jediný garant, ktorý by mohol byť Bohom ustanovený, je pápežský systém. Ak nejaký byť musí, a jedine pápežstvo to byť môže, nutne z toho vyplýva, že pápežstvo tým garantom byť musí.

NAŠA ÚLOHA:

Utvrdzovanie sa v autentickosti katolíckeho kresťanstva na základe relatívne ľahko dostupných dôkazov.

ÚLOHA CIRKVI:

Utvrdzovanie kresťanov v pravej viere a budovanie ekumenizmu v duchu Druhého vatikánskeho koncilu, ktorý zamietol falošný irenizmus, ktorým sa narúša čistota katolíckeho učenia a zatemňuje sa jeho pravý a nepochybný zmysel.

LITERATÚRA:

DUS, J. A. – POKORNÝ, P.: *Neznámá evangelia, Novozákonní apokryfy I.* Vyšehrad: 2001.

PASTOR AETERNUS, dogmatická konštitúcia Prvého vatikánskeho koncilu o Kristovej Cirkvi. In: BARON, A. – PIETRAS, H.: *Dokumenty soborów powszechnych, tom IV.* Kraków: Wydawnictwo WAM, Księża Jezuici, 2005.

PALOČKO, Š.: *Katolícka Cirkev ako prostriedok záchrany ľudí.* Prešov: Petra, 2007.

POSPÍŠIL, C. V.: *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasiteľ.* Kostelní Vydří: Krystal OP, Karmelitánské nakladatelství, 2006.
